

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 3. Tribus militibus, quorum duo Hispani confundit Euangelista vestras obtentiones: inter hos censetur noster Centurio Hispanus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

veritatis autorem) habitum à primo illo Imperatore, & celeberrimo Duce Iulio Cæsare, eoram Romano senatu; ubi agit de militia, & ait vitam eorum qui castra sequuntur. omnimodo componi rapinis, adulteris, peruriis, sacrilegiis, D. Av. iniquis: *f. militare est enim bellis* (ait) *puellis in-*
ferre vim, puerulos auipere, ab uberibus illos ma-
strum dimellere, Exoratos ledere, mulieres violare,
Tom. 5. eundis quantum possunt, iniuriari, ut nec ipsis
Diis pareant, eorum templa deprecari, aras profa-
sanare. Rapi virgines, pueros, diuelli liberos a pa-
rentum complexu: Hinc Spiritus S. ait, quod
inter milites: hæc conuerterentur, & idem sig-
nificarent, ad bellum procedere, & adulterare
ac stuprare. Proinde agens de Philistinorum
exercitu, qui ad bellum egrediebantur: hoc
2. Reg. 13. quod nostra vulgata lectio legit. Egressi sunt ad
47. prædandum de castris Philistinorum, tres cunei ad
prædandum. Hinc Chaldaus & Græcus textus,
secundum Septuaginta: Egressi sunt ad corrup-
pendum. Porro apud Assyrianos milites, erat
hoc tam frequens & familiare, ut teste Spiritus
S. lex esset, quod velut infamis ille miles habe-
retur, qui mulierem intactam dimississet, quam
*Iudith. potuerat violare: *Fecit enim apud Assyrios, si**
12. 11. femina irideat virum, agendo, ut immixtus ab eo
transcat. Furta, rapina, depraedationes illis erant
tam frequentia, & tam perfrecta ac libera fronte
committebantur, ut hæc duo conuerterentur:
miles & latro, seu prædo: & communi idio-
mate nomina essent synonyma, qui in omnibus,
& per omnia idem significarent. Ita notat Var-
*ro autor antiquissimus: *Veteres, latrones, milites**
vocabant. Idem confirmat Sextus Pompeius &
Lib. 6. de eo sic vitior Plautus Poeta celebris: denique sa-
lingua tra Scriptura, quos dixit latrones, eosdem dicit
latina. milites; dum loquitur de duobus illis latroni-
*Lib. 10. in bus, occisoribus Ithoseth: *Erant duo; principes la-**
*mil. Vide tronum. Originale legit: *Erant duo principes mili-**
Riberam tum: insinuans tam grauius accipi latrones, ac
int. 7. milites. Hinc deducit D. Hieron. quod aptè
Ose. n. 2. volens Hieremias prædicere, quod Deus mis-
Lib. 2. surus esset Nabuchodonosor & milites eius ad-
*Reg. 6. 2. uersum Hierusalem, ait: *Adhuc super eos latro-**
Isa. 4. in nem repente. Item propheta Oseas, dum describit
18. Ducem exercitus introeuntem, de eo sic loquitur:
*Hier. 18. *Ingressus est fur spoliatus & latro uentus foris.**
22. Ecce, (dicunt D. Chrysostom. & D. Ambros.)
Ose. 6. 7. statum illum, qualis sit, adeo perditum, de-
structum, alienum à bono, in plicium occa-
sionibus. Nihilominus poterant in eo esse bo-
ni & sancti, si militia legibus uellent obtempe-
rare;

Et ita uidebis, (ait D. Ambrosius) dum etiam milites D. Joannem Baptistam accedunt, eiusdem prædicatione compuncti, quem sic consueverunt, *quæ faciunt & nos? non eis præcepti, ut militem cingulum deponerent, ac ut secundum rationis iudicium, qua regitur, uiuerent: Audite ipsas regulas. Neminem concutiatis neque calum-*
nam faciatis, & contenti estote si pœdus uestris.
 Et hanc ob rem etiam per illos uult Deus nobis pudorem incurrere, & nostros resellere prætextus in suo hoc Euangelio. Refert Diuus Basilides de Sancto Martyre Gordio Centurione quod inter salutis suæ timores, ex eo quod militiam sequeretur, hoc eum magnopere solaretur, quod uideret perfectissimos ac præcipuos Sanctos ex Gentilitate conuersos, fuisse milites; qualem nobis hodie ex his unum proponit S. Euangelista.

§. 3. Tribus militibus, quorum duo Hispani, confudit Euangelista uestras obtentiones: inter hos censetur noster Centurio Hispanus.

Tres Capitaneos licet inuenire, qui omnem vitam suam inter amorum tragodes egerunt, & perfectissimum fuerunt fidei exemplar, charitatis, orationis, pietatis, elemosynæ & iustitiæ prototypum. In tibi Centurionem, militem ueteranum, emeritum, de quo refertur Euangelistæ: Qui dum Iudæorum populum Christum in cruce pendulum blasphemabat, & ut rabidi leones, milites occidunt, fugerant Apostoli, Iudas eum uendiderat, Petrus negarat, & omnes deseruerant, ecce prodit in medium, incrimidus, audax, & ita caelesti luce perfusus, ut inter medias profundissime noctis tenebras, Christum agnoscat, confiteatur, & filium Dei liberrimè proclamat: *Verè filius Dei erat iste: primus Christi mortui annuntiator & prædicator.*
 Recordor, (ait inuictus ille martyr Gordius) fiduciam suam excitans: *Centurioni illi, qui in Gethsemani adstant Crucis Christi, eius diuinitatem per signa miracula cognoscens, non est uertius Indæi sarenti*
bus, nomen eius palam fateri, quod enim animo
sinxit, ore subito manifestauit: auctus, Verè filius
Dei erat iste.) Inuere, (monet D. Bernardus) inter tam palpabiles tenebras, tantam lucem, & D. Basilides inter tam horrendas blasphemias tam præclarissimam confessionem: *Vitam in morte agnouit. Vi-*
 detur autem D. Hieronymus in eo conpletum: *Abacuc esse quod Abacuc propheta prædixerat: Filium & Dei in medio duorum latronum cognoscendū;*

In medio duorum animalium cognosceris. Quod
 alii legunt: In medio duorum latronum. Suspendunt enim inimici inter duos celebres latrones medium: ut quisquis eum eadem videret sententia damnatum, cum ceteris parem crederet, & hoc modo profusus esset incognitus, eoque virtutes obliteratæ etiam iis, qui eum propter sua miracula fuerant confessi, Parum hoc tibi, Domine, nocebit, ait Propheta, in medio enim eorum, erit, qui te cognoscat, proclamet, prædicet: Quis ille, quæso te? Centurio, qui licet in militia temporali fuerit Capitaneus, nobilior tamen in spirituali, in qua se se ipsum in fronte, ac inter primipilos statuit, clarum de persona Christi promulgans confessionem, ut cum omnes pariter milites sequerentur; facti prædicatores & confessores Divinitatis, eius qui in cruce medius inter duos prædones morebatur. Centurio & qui cum eo erant, custodientes Iesum: &c. de quo refert D. Chryostom. quod postmodum fuerit, innotuit Martyr, & celebris gloriæ Christi prædicator. O qualem militem, quo nostra potest illustrari Hispania; fuit enim Hispanus, nomine Caius Oppius. Ita testatur antiquus Lucius Dexter vir præclarissimus, Sancti Patricii Episcopi Barcinonensis filius legitimus, in libro quem obtulit D. Hieronymo amico suo integerrimo, de quo ipse Hieronymus a sapius laudabiliter meminit, ei celebrem illum librum dedicans, cui titulus: De scriptoribus Ecclesiasticis, ubi de eo hoc legitur encomium: Clarus apud sæculum, & Christi fidei. Ex Hispania agit prodiit primus Divinitatis Christi mortui prædicator: & qui inter magis horrendas Christi iniurias, blasphemias, & calumnias, pro eius honore stetit immobilis; quinimo D. Bernardus huius de Christo confessionem non veretur præferre, latronis confessi omni: qui si eum ut Regem proclamavit. Domine memento mei, dum veneris in regnum tuum. Hic eundem verum, & naturalem Dei filium confessus est. Vere filius Dei erat iste.

O Milites Hispani, en quæsi gaudetis Capitaneis, en Hispanum in statu militari perfectum, qui vobis dicat, & vos in statu vestro posse perfectos evadere. Alius est ille, de quo refert D. Luc. Evangelista fuisse primum ex Gentibus, qui à D. Petro baptismi donum poposcit, tam præclaris circumstantiis, & ad Evangelista diligenter annotatis, ut quælibet earum fufas requirat conciones. Vir qui dicitur erat in Casarea nomine Cornelius, Centu-

rio cohortis, qua dicitur Italica. Hunc voluit aliqui trahere originem ex familia Romanorum Cornelia ita Bozyus. Qualis verò fuerit eius vita, ita describit Evangelista: Religiosus, ac timens Deum cum omni domo sua, faciens elemosinas multas plebi, & deprecans Deum semper. Admirare Epitheta quid amplius requiras in perfecto Religioso, ac Præfato piissimo? Has eius virtutes expendunt D. Basil. & D. Chryostomus. b D. Hieronimus. c Religiosus, pius, ac timens Deum, cum omni domo sua quæ Religiosorum conventus haberetur: quis unquam talem vidit militis domum? magnus elemosynarius, & in oratione continuus, Deprecans Deum semper. Quid hoc? Capitaneus cui ex officio incumbit inter milites conuersari, & deprecans Deum semper? In medio excubiarum, & quando magis videbatur versari inter fistulas & tympana, magis orationi deditus, magis corde sursum in celo, quam corpore in terra demoratur: quàm & vos similiter potestis aliquantulum temporis impendere orationi, & plures etiam horas: quàm bene & vos similiter potestis vivere tam exemplariter, ut ad vestrum exemplum, omnes vestros domesticos edificetis ad meliorem frugem. Ecce militem tanti meriti, ut publicè & palam cum eo Angeli conuersentur. Is vidit in visu manifestè, quasi horâ dici non a, Angelum Dei introitum ad se. Certè vides ei militiam obstaculo non esse, quo minus agat cum Angelis & sanctus euadat. Nihil nocuit militanti (ait D. Hieronimus) paludamentum, & baltheus, & apparitorum caterua. Habitu & exercitiis militis, legem Dei observabat, tanti meriti, tantæ orationis vir, ut motes corrigeret domesticorum, & cohortis suæ promoueret sanctitatem. Aute, ne militem quidem non confundet, & te, qui minoribus detineris impedimentis, non compellit ad pietatem? Certè quàm maximè.

Tertius sit, de quo in hoc sermo Evangelio moratus Capharnaï centum militum dux: quem consideres, adeo pium ac religiosum, ut Deo Synagogam exstruat, & animarum salutis, qui Sacerdotes veneretur, qui fide viuat, ardeat charitate, humilitate deprimatur, ferueat oratione, & Dei cognitione adeo profecerit, ut Sanctorum pene dixerim omnes, in virtutum eius encomium linguas suas impendisse videantur, quid plura? Christus ipse earundem splendor est stupescens fidei ipsius agit prædicator em.

L. 22. de signu Eccl. c. 1.
 a Hom. in Gordium Martyrem b Hom. 5. in 1. ad Cori. c Epist. 9. ad Saluy.
 Ait. c. 10.
 D. Hier. Epist. 9. Tom. 3.

Non inueni tantam fidem in Israel. Hoc verò Christus dixit, ut iam eum audis fidei Centurionis laudatorem, oculos tuos ad eum deflectas quo eum possis imitari: *Admiratus fuit, ait D.*

D. CHR.
Hom. 27.
in Matt.
Tom. 2.
Ser. 102.

Ser. 15.

D. CHR.
Hom. 22.
in Imperf.
Tom. 2.

Chryf. ut tantam turbam hominum praesente, inique audiente, imitandum ipsum ceteris proposuerit. Simul adterre & hunc fuisse Hispanum (teste Lucio dextro) quem licet D. Pet. Chrysol. nomen Romanum, non ob hoc dixit, quod generetalis esset, verum quia quod spectet ad militiam, dux seu miles erat Romani Imperii; ob quam rationem à quibusdam vocatur: *Miles Romanus*, & à D. P. Chryf. *Romana cohors Centurio*. Porro natione seu genere fuit Hispanus In hoc milite igitur Hispano, fides Christi Iesu tam perfecta floruit, ut eam ipse Christus admiraretur, & post se relinquat cunctos Israelitas, omnem Dei populum. Audire lubet D. Chryf. *Centurio primus*

fructus ex Gentibus, ad cuius fidei comparationem, omnium Iudaeorum fides infidelitas est inuenta. Ad esse Hispani, adest miles Hispanus hodie nobis exemplar proprium, inter lanceas, scuta, gladios educatum, ad sonitum fistularum, tubarum ac tympanorum evocari consuetum, piissima tamen orationis studio intentum, deuotionis, & profundae humilitatis prototypus: Quid vos ad haec vos quibus persuasum est, militiae statum locum & tempus negare horariae orationi, humilitatem aspernari; quae nimis occasionem ex illo sumitis superbiendi, pauperem infirmum despiciendi: Hic vos in die iudicii, ut Niniuitae Iudaeos, condemnabit. Ut verò vobis id minime contingat, Ecce miles, obstupescite, ecce exemplar, imitami.

§. 4. Accessit Christum Centurio per Iudeorum seniores, quod enim per alios agis, hoc per te agere censeris.

10.

Luc. 5. 12

Hom. 5. in diversis.

Consideremus modo particulariter, quatione Capharnai quidam radius lucis Christi illuminati sint, ut lateres; alii ut specula. In montis cacumine Christus praedicabat, ex quo descendens, millena parabat miracula, sic rem narrante D. Luca, etiam in iis, qui vel hunc tangerent eius vestimentum. Vterius progressus versus Capharnaum, occurrit illi *vir plenus lepra*, Gratiam postulat mundationis, quam illi Christus cont. nudo solo verbo praestitit. Cui post emundationem duo Christus praecipit, Primum, ut nunc eum silentio tegeret, nec cuiquam hominum reuelaret. Secundum, ut se sacerdotibus

jam mundatum ostenderet. Quo ultimo praecipio Christus voluit, inquit Orig. ut Sacerdotes ejus diuinam virtutem testarentur; erant enim hi Iudices à Deo constituti, & examinatores. num. vera esset infirmitatis istius curatio; ut per hoc ipsimet oculis suis inueneretur quam integrè leprosus ille à sua sanatus esset immunditia. Hoc secundum Christi praecipium leprosus adimpleuit, non verò primum quin potius intrans Capharnaum, & pleno gutture vociferans miraculum proclamauit, quod unico verbo Christus in ipso fuerat operatus: ita D. Marc. *At ille egressus cepit praedicare & diffamare sermonem.* Diffamare verò hoc loco significat famam ac nomen ejus extendere. Vnde den' qua ratione diuinus ille sol lucis suae radios in Capharnaum ciuitatem diffudit, efficiens, & adimplens quod de ipso praedixerat Abacuc, iuxta lectionem Septuaginta, quam ponderat D. Aug. *Ante faciem ejus ibi verbum.* Nostra verò vulgata lectio legit: *Ibi mors;* & de qua significat expedire, ut ruiorem primum spargeret de se ipsi quam diuinus ille sol ciuitatem aliquam ingrederetur, (a) idque fama de miraculis eius praevolante: haec enim radius quidam erat lucis, quem praemittebat, ut initium quoddam daret cognitioni suae diuinitatis. Eodem plane modo egit, dum Samariam ingrederetur, Christus primum enim beatam illam mulierem elegit, quae egressa fuerat ad hauriendam aquam, ut ante faciem te se in ciuitatem reuertetur, vocem extollens praedicando Christum per sonam, plenis buccis omnibus acclamans: *Venite & videte hominem, & c.* ita Capharnai, radios illos suae lucis per leprosum jam mundati diffamationem, praemittebat; quibus alii illuminabantur ut lateres se. Sacerdotes & legis Doctores, qui licet cogitare non Christum hominem pium, & ad summum Prophetam, non tamen eorum corda lux diuinitatis ejus penetrant. Centurio autem illuminatus ut speculum: quo namque momento famam de Christo percepit, *Cum audisset de Iesu*, adeo cor eius celestis illa lux peruasit, ut fide viua Christum verum Deum crederet, eum viuique & seruire & obedire oporteret. Ita opinatur D. Aug. à D. Hier. & D. Ambrosio & D. Chryf. *In cuius persona populi Gentilis cepit fides utilitare: quod Deus per Regium Prophetam praedixerat, plebis suae Iudaicae condemnans infidelitatem in peccatis suis inuenerat. Populus quem non cognoui, seruauit mihi in auditu auris obediuit mihi.* e Sic eum nobis describit Euangelista, ut adamantem pretiosissimum, & speculum clarissimum illuminatum: cum.